

FOTÓ: MSTYSLAV CHERNOV

DE JURE UKRAJNA, DE FACTO OROSZORSZÁG?

ÚJ FANTOMÁLLAMOK,
KREML-ÉRDEKEK

✚ SZÖVEG: ERDÉLYI ESZKIMÓ PÉTER

A legendás Donbasz-régióban – melynek kialakulását Donyeck központtal a környék szénvagyonra tette lehetővé – két kis marionett-„népköztársaság” jött létre a szemünk láttára. Megszületésüknél Oroszország bábáskodott, és jelenleg is Moszkva „neveli” őket. A nagy kérdés pedig az, vajon milyen jövő elé néz a Luhanszki és a Donyecki szakadár „Népköztársaság”, ill. a két nagy ellenfél: Ukrajna és Oroszország?...

1990-ben – erős orosz segítséggel – kiáltotta ki függetlenségét az úgynevezett Dnyeszter Menti Köztársaság. Az oroszbarát szakadár területet a mai napig egyetlen ENSZ-tagállam sem ismerte el, de a közelmúltban Oleg Belavencev, Vlagyimir Putyin elnök megbízottja kijelentette, hogy a Moldáviától elszakított „ország” az Orosz Föderáció szubjektuma lesz, s „ez csak idő kérdése”, majd hozzátette, hogy Oroszország a Dnyeszter folyóig fog terjedni.

Látva azt, hogy az Ukrajnától elszakadt két „népköztársaság” milyen utat jár be, óhatatlanul a Dnyeszter Menti Köztársaság példája lebeghet előttünk.

A háború eddig majdnem 9500 halálos áldozatot követelt, Donbasz fizikailag és gazdaságilag is romokban hever, az utak, vasutak állapota katasztrofális, a luhanszki és a donyecki repülőtér használhatatlan, az ipar – beleértve az alapokat nyújtó bányászatot – pedig épp csak döcög. Lehetetlen hatékony mezőgazdaságot folytatni, az árak az ukrajnaiakhoz viszonyítva elérhetik a 150 százalékot, az élelmiszerek minősége az ellenőrzések hiánya miatt silány, az egészségügyi ellátás pedig túlterhelt és hihetetlenül gyenge. A belső és külső menekültek tovább nehezítik a helyzetet, ráadásul a megélhetési bűnözés vált a legmegbízhatóbb jövedelemforrássá.

Bizonytalan államok a bizonytalan államban

„Ukrajna egy éven belül békés úton visszacapja Donbaszt” – közölte tavaly márciusban a török televíziónak Porosenko, ukrán elnök. Akkor még azt remélte, hogy Moszkva a nemzetközi szankciók nyomására kényszerül majd kivonni katonai erejét a megszállt kelet-ukrajnai területekről.

Am a frontvonal mindkét oldalán a politikai-katonai vezetők igyekeznek fenntartani a feszültséget, vagy – ha úgy tetszik – a harci morált. A nehézfegyvereket gyakran költöztetik új helyre, aknákat és egyéb akadályokat telepítenek. A kény-

szersorozás nyílt intézményét leplezve a szakadárhelyszíneken csak úgy kaphat valaki állami állást, amennyiben teljesítette frissen előírt katonai szolgálatát; és mivel nyomasztó a munkanélküliség, ez a módszer működik... Szinte minden településen üzemel katonai parancsnokság, éjjel pedig részleges kijárási tilalom van érvényben. Mindegyik szereplő készül a harcra, lezáratlannak tartja a háborút.

A „népköztársaságok” fegyveres erői megszálló csapatokká váltak, amelyek az orosz parancsnokságnak engedelmeskednek. Putyinnak esze ágában

AZ IVERSZKIJ-KOLOSTOR SZÉTLŐTT ROMJAI
a donyecki repülőtér közelében (előző oldalpár)

HAMISÍTATLAN HÁBORÚ

Az orosz hivatalos szervek szerint a térségben nincsenek orosz reguláris csapatok, csak önkéntesek harcolnak – állítja Brenzovics László, a KMKSZ (Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség) elnöke (jobbra)

A DONEYECKI PROKOFJEV NEMZETKÖZI REPÜLŐTÉR
A térségben egyetlen polgári reptér sem működik, hiszen ezek stratégiai jelentőségű helyszínek voltak

Geopolitikai
sorozatunk
támogatója a **PAGEO**

PUTYINI VÉLEMÉNY

„Kijev nem akarja a minszki egyezményt betartani, ezért provokálja a fegyveres összetűzéseket”

sincs e fegyveres erőket kivonni Kelet-Ukrajnából, az ukrán politikai hatalom pedig jól felfogott érdekei miatt nem akarja – vagy nem meri – katonai erővel felszabadítani keleti végeit, hiszen az orosz haderő nagyságendekkel ütőképesebb...

Dmitrij Vinogradov, a RIA Novosztyi Hírügynökség politikai elemzője szerint Moszkva azt szeretné, ha a Luhanszki Népköztársaság (LNK), illetve a Donyeck-i Népköztársaság (DNK) autonómiát kapnának, Ukrajna politikai formája pedig föderációvá változna. Kijev ezzel szemben egységes államként akar létezni, és vissza akarja csatolni magához a két szakadár területet. És e bizonytalan állapot – amely a többi, Oroszországhoz közeledő szakadár államalakulatra is jellemző – még sokáig fennmarad. Minden attól függ, mi fog Ukrajnában, Ukrajnával történni...

– Nem hiszem, hogy Oroszországnak igazán

kellene e két terület. Van elég bajuk a Krímmel. Destabilizáló tényezőként, nyomásgyakorlásra viszont kiválóan megfelelnek – mondja Sterr Attila, ungvári tudósító. – A Krím elcsatolása után bármiféle autonómia említése is óriási ellenkezést vált ki Ukrajnában. Szerintem még évekig tart majd a huzavona, úgy, mint a Dnyesztermelléken, Abháziaiban vagy Dél-Oszétiában. Ott sem igazán beszélhetünk újjáépítésről, autonómiáról, de Oroszországhoz csatolásról sem. Ez utóbbi realitása csekély, itt sem gondolom, hogy bekövetkezne. Nem hiszem, hogy Oroszország a jelenlegi gazdasági helyzetben tovább akarná rontani a viszonyát a külföldi államokkal. Annyi feszültséget mindenesetre fenn kell tartani, hogy a lakosság ne a helyzetével, a putyini rezsimmel, hanem az – úgymond – külső veszéllyel, vagyis Ukrajnával és a mögötte álló NATO-val foglalkozzon – állítja a szakember.

Véres bábozás és megszállás

Mára mindkét „népköztársaság” teljesen elvágt a Kijevhez kapcsolódó köldökszínőrájt – hacsak azt nem számítjuk, hogy a területen komoly érdekeltisége van néhány ukrain oligarchának. Például a korábbi ukrán miniszterelnök, majd államelnök Viktor Janukovicsnak, az Európa leggazdagabb embereként elhíresült, tatár származású Rinat Ahmetovnak és Olekszandr Jefremovnak, aki Kijevben a Régiók Pártja volt frakcióvezetője, de feltűnt Jurij Bojko oligarcha neve is. Egyébként Porosenko Jefremovot a Luhanszki, míg Bojkit a Donecki terület vezetőjévé nevezte ki... Azt, hogy esetükben Moszkva csak rábólintott-e az aspiránsokra, vagy egyenesen Putyin ajánlotta őket Porosenkónak, nehéz kideríteni.

Külön érdekesség, hogy időközben mindkét „népköztársaságban” elmozdították a legbefolyásosabb szeparatista politikai vezetőket. Olyan meghatározó embereket tartóztatott le a DNK nem-

zetbiztonsági szakszolgálata, mint a parlament elnökét, Andrej Purgint, vagy a „népi kormányzót”, Pavel Gubarjovot. Hasonló lépésekre került sor a Luhanszki Népköztársaságban is, s a tisztogatási folyamat 2015 őszére fejeződött be. Érdekes módon gyakorlatilag senki sem maradt Donbaszban az „orosz tavasz” első vezetői közül, kivéve az „elnököt”, Igor Plotnyickijt (LNK) és Alekszandr Zaharsenkót (DNK). Legtöbbjük nyomtalanul felszívódott: megértették, hogy Moszkva magára hagyta őket, és csalódásukban elmenekültek szűkebb hazájukból. Végül Moszkva a marionett-vezetőkön keresztül befolyása alá vonta a kérdéses területeket, s létrejött a végrehajtó és törvényhozó hatalom teljes szerkezete is. Önálló államigazgatási rendszert hoztak létre, saját erőszakos szervezeteket működtetnek, bírósági rendszerük van, vámstruktúrájukat erős határőrségük védi. Közös azonban a két „népköztársaság” külpolitikája, finanszírozása, vagyis a hívnya helyett az orosz rubel mozgatja a gazdaságot, ez a hivatalos fizetőeszköz, és egyazon helyről érkezik a fegyver, az energia, sőt a fogyasztási cikkek jelentős része is: keletről, Oroszországból. Az LNK és a DNK egy kaptafára készített terv

szerint kellene hogy működjön, ennek ellenére fejlődésükben jól érzékelhető eltérések mutatkoznak: ebből arra lehet következtetni, hogy különböző oroszországi hálózatok felügyelik őket.

K. Debreceni Mihály, a posztszovjet terület szakértője, az MTVA tudósítója is biztos abban, hogy a kiválasztottak Moszkva és Kijev közös akaratából váltak vezérekké.

– Jogilag Hongkong-szerű országok alakulnak, csak nyomorultabbak, mert sem Oroszországnak, sem Ukrajnának nem kell igazán a lerombolt, kifosztott, ezer sebből vérző Donbasz, amelynek az újjáépítése horribilis összegekbe kerülne, és birtoklása súlyos politikai gondokkal járna. Ezért kínálgózik e megoldás – az ország az országban, és ezt a semmilyen jogi helyzetet mindaddig érdekében áll Oroszországnak fenntartani, amíg Ukrajnában kormányváltás nem lesz!

Abháziához hasonlatos országokká válnak, vagyis tisztázatlan státuszú területekké, amelyek de facto szuverének, de függetlenségüket szinte senki sem ismeri el. A legnagyobb hiányosságuk, hogy képtelenek lesznek akár még a háború előtti szintre is feltornázni gazdaságukat, hiszen amit nem tett tönkre a háború, azt megteszi az emberi mohóság. Unikális gyárakat darabolnak fel fémhulladékká, amit pedig a helyi mágnások nem tudnak megkaparintani, azt az oroszok vásárolják fel és telepítik át a hazájukba. A fiatal államocskák ökonómiai szempontból sosem lesznek önállóak, mindig ki lesznek szolgáltatva vagy Moszkvának, vagy Kijevnek, és ez a tény alapvetően fogja meghatározni politikai irányultságukat – magyarázza Debreceni.

UTCÁRÓL UTCÁRA

A harcok a civil lakosság házai között folynak. Az előrehozott ukrain választások miatt csúszni fog a békés rendezés

FOTÓ: JURIJ SZEBIROV - RG

ILLÚZIÓBAN HARCOLNAK

Szlavjanszk mint erődített város ellenállása legendássá vált. Az orosz harcosoknak azonban súlyosan csalódnuk kellett a Kreml politikai döntése miatt: a két szakadár területet nem kívánják Oroszországhoz csatolni (jobbra)

FOTÓ: JURIJ SZEBIROV - RG

FELFEDEZŐK NAPJA
2016. május 21.

10.00–19.00, Millenáris D-csarnok

www.felfedezoknapja.info

A FELFEDEZŐK NAPJA FOLYAMATOSAN
FRISSÜLŐ PROGRAMJÁT A
WWW.FELFEDEZOKNAPJA.INFO
CÍMEN TEKINTHETI MEG!

HOGY A FÖLDGÖMB RENDEZVÉNYEI
TOVÁBBRA IS INGYENESEK LEHESSENEK,
ADÓJA 1%-ÁVAL TÁMOGASSA
A FÖLDGÖMB AZ EXPEDÍCIÓS KUTATÁSÉRT
ALAPÍTVÁNYT IDÉN IS!
ADÓSZÁMUNK: 18200267-1-42

A szertefoszlott álom

Novorosszija (Új-Oroszország): Ukrajna délkeleti régiója, amelyet főleg orosz ajkúak laknak. Történelmi gyökerei szerint egykor az Orosz Birodalomhoz tartozott, később pedig a Szovjetunió részét képezte. 2014 és 2015 májusa között a térség képviselőinek kongresszusán önhatalmúlag kikiáltott, nemzetközileg el nem ismert konföderáció létezett. Elvben a DNK, az LNK, valamint Harkov, Zaporozsje, Dnyepropetrovszk, Herszon, Mikolajiv és Odessza megyék alkották. Ám Oroszország nem volt képes megvalósítani teljes „Novorosszija-projektjét” – így csupán folyamatos feszültséget gerjeszt, igaz, a két „népköztársaság” fölött teljes befolyásra tett szert.

Eközben Kijevnek nem sikerült elérnie, hogy az orosz fél részéről kezdeményezett „hibrid háborút” nemzetközileg is agresszióknak minősítsék. Pedig rég bebizonyosodott, hogy Moszkva reguláris

haderőt is bevet: az ukrán hadsereg hivatásos orosz katonákat fogott el, orosz haditechnikát, muníciót, üzemanyagot zsákmányolt, zsoldosokat tartóztatott le.

Így ráadásul az ukrán hadifoglyok jogi helyzete is bizonytalan, rájuk nem vonatkoznak a genfi egyezményben foglaltak.

Moszkva tovább folytatja a haditechnika, a muníció és az üzemanyag szállítását, illetve a katonai kiképzést, abban a reményben, hogy a szakadárok a jövőben legalább akkora területet foglalnak el, amely képes lesz eltartani a lakosságot. Eközben majdnem 2000, kívülről jött orosz katona esett el, 3000 sebesült meg a harcok során, és a két „népköztársaságban” mintegy 6000 orosz hadfi teszi a dolgát: figyel, tájékozik, és készül az újabb összecsapásra.

A régió most a „sem béke, sem háború” időszakába jutott, amikor egyik fél sem tud tisztán kato-

nai erővel győzni. A térséget megszállt területnek nyilvánították, miközben senki sem nevezte meg a megszálló erőket... Az ukrán hatalom képviselői az önállóságukat kikiáltó „népköztársaságokat” terrorista szervezeteknek nevezik, és antiterrorista műveletet folytatnak ellenük. Teszik pedig mindezt annak dacára, hogy a hivatalos tárgyalásokon következetesen a háború kifejezést használják. A nemzetközi közösség eközben szakadároknak nevezi a két „népköztársaságot”.

A helyzetet tovább nehezíti, hogy Oroszország semmilyen körülmények között sem kívánja országába integrálni a katasztrofális helyzetben lévő LNK-t és DNK-t. Nem akar még egy Krímet polgárai nyakába akasztani. Ez a hír sokkolta a „népköztársaságok” lakóinak többségét, hiszen ők azért harcoltak, hogy Oroszországhoz csatlakozhassanak. A felkelők végig meg voltak győződve, hogy a

Kreml már régen és számukra kedvezően eldöntötte ezt a kérdést!

Vlagyimir Vorszobin, a Komszomolszkaja Pravda újságírója a közelmúltban vizsgálódott a helyszínen:

– Igaz, a számuk csökken, de még mindig igen sokan reménykednek, hogy Oroszország ide is kiterjeszti államhatárait. Ám a sértődöttség is erős, mondván, ha Moszkva belekezdett e kalandba, akkor fejezze is be! A krími ügygel hasonlítják össze sorsukat, ahol minden békésen ment végbe, míg Donyeckben patakokban folyt a vér. Most épp viszonylag békés az élet, ám elképesztőek az élet-színvonal-különbségek. Ráadásul a nincstelenek a front közelében laknak, folyamatos sokkban. És nemcsak a halálfélelem, de a szegénységtől való rettegés miatt is. A parancsnokok és a hivatalos előjárók fényűző élete vad dühöt vált ki.

FOTÓ: JURIJ SZEGIRJOV - RG

HÉTKÖZNAPI FEGYVERROPOGÁS

A háttérben álló polgárok első kézből kapják a híreket

FOTÓ: ISTOCKPHOTO

TREND FM
HÁLÓZATI RÁDIÓ
CSÜTÖRTÖNKÉNT 16.35-KOR
A rádióban vendégünk a témáról:
ERDÉLYI ESZKIMÓ PÉTER
Korábbi műsoraink meghallgathatók:
www.trendfm.hu

DONYECK, LENIN ÉS GOKART

Putyin szerint: „Ukrajnában az alkotmánymódosításra nem került sor, a két régió nem kapott különleges státuszt, és az amnesztiarendeleetet sem írta alá Porosenko elnök.” (Mindezek a minszki egyezmény sarkalatos pontjai.)

FOTÓ: MSTYSLAV CHERNOV

FOTÓ: JURIJ SZEGIROV - RG

Vég nélküli háborúskodás?

A két, magára hagyott államszerűség sorsáról sokféle elképzelés él. Számos olyan véleményt lehet olvasni a világhálón, amelyet talán „Kijevljanyin” kommentelő fogalmazott meg a legvilágosabban: „A kijevi rezsim folytatni fogja a háborút. Nincs más választási lehetőségük: vagy harcolnak, vagy börtönbe vonulnak. A Nyugat a háborút pénzeli ugyan, de a helyi fejlesztéseket nem.”

Egy még sarkosabb vélemény szerint: „Olyan ország, hogy Ukrajna, nem is létezik. Csak területe van, amelyet a szomszédok között fel kell osztani és elfelejteni ezt a gondot! („3PopovDV”)

Jevgenyij Kotov, a közgazdaság-tudományok kandidátusa ismét megnyitotta a Donyecki Közgazdaságtudományi Intézetet. A kutató szerint a DNK-ban tapasztalható konfliktus kísértetiesen hasonlít a szerbiai, bosznia-hercegovinai, illetve a Dnyeszter menti viszályhoz. Ez a háború új típusa. Alapja a félelem és a gyűlölet magvának elvetése. Az ilyen háború lényege, hogy konzerválja az egyes befolyásos csoportok számára a „sem béke, sem háború” állapotát.

– Sosem akarják majd befejezni a háborút, mert ez számukra olyan, mint a kábítószer – vélekedik.

Vannak azonban sokkal cifrább jövőképek is. Ilyen például a két terület ukrainai integrációja, mégpedig Moszkva feltételei szerint és a Nyugat nyomása mellett. Kijev a második minszki megállapodást egyoldalúan betartva, Moszkva minden feltételének eleget téve különleges státuszt ad a két „népköztársaságnak”, és ennek érdekében megváltoztatja az alkotmányát. Innentől megkezdődik Ukrajna lassú felbomlása, amely Moszkva legfőbb célja...

Lehetséges ugyanakkor olyan forgatókönyv is, amely szerint az ukrán közvélemény nyomására Ki-

jev befagyasztja a konfliktust, blokádot von a szakadár államocskák és önmaga közé. Megszüntet mindenfajta gazdasági kapcsolatot a DNK-val és az LNK-val, miközben igyekszik időt nyerni ahhoz, hogy erőteljes hadsereget szervezzen, illetve úgy alakítsa át a gazdaságát, hogy később integrálni tudja a megszállt területté nyilvánított régiókat. Mindközben igyekszik a diplomácia eszközeivel mindent megtenni, hogy a szigorodó szankciókkal gyengítse Oroszországot, amely egyre kevésbé fogja tudni támogatni a fiatal „népköztársaságokat” – majd arra kényszerül, hogy kivonja onnan csapatait.

VELÜNK AZ ISTEN!

Az orosz haditechnikát gyakran oroszországi katonák kezelik és oroszországi szerelők tartják karban: donyecki zászló alatt haladó gyalogsági páncéloskonvoj

A LEGELSŐ SEBESÜLT

Az első lelőtt ukrán helikopter sebesült pilótáját látják el a donyecki felkelők. A másik pilótát az ukrán erők kimenekítették a helyszínről

Ám van realitása annak is, hogy a szakadár területeket hivatalosan is leválasszák Ukrajnáról, majd később beolvasszák Oroszországba. Erre abban az esetben nyílhatna lehetőség, ha a kijevi politikai vezetőség teljesen lecserelődne. A törvényes alapját pedig az alkotmány 73. paragrafusa nyújtja, miszerint ilyen lépésre akkor kerülhet sor, ha országos népszavazás erre nézve kedvező eredménnyel jár. A későbbiek során pedig hasonló helyzet alakulhatna ki, mint a két Németország egyesülésekor.

A legfélelmetesebb elképzelés pedig a megszálló orosz csapatok nyílt támadása Kijev ellen. Ennek érthető módon beláthatatlan következményei lehetnének, hiszen a NATO és a nemzetközi közösség ezt nem nézhetné ölbe tett kézzel – igaz, az ellenkezőjére is volt már példa az európai történelemben, gondoljunk csak 1956-ra. . .

De Ukrajna is támadást intézhet, és megszáll-

hatja saját országát az orosz határig. Ismerve az ukrán hadsereg áldatlan állapotát és a belpolitikai helyzet rendezetlenségét, ez a variáció a legesélytelenebb. Ráadásul hatalmas emberáldozattal járna, és Kijev végleg elveszítené a nemzetközi közösség szimpátiáját, támogatását.

Debreceni Mihály, televíziós újságíró már több mint egy évtizede járja ezt a vidéket.

– Öt évvel ezelőtt már sejtettem, hogy nagy bajok lesznek, mert egyrészt leírhatatlan nyomor fogadott, másrészt totális és erőszakos ukránosítás folyt. Csodálkozom, hogy Moszkva eddig húzta, nem csapott korábban oda. Mindazonáltal ez a terület a jövőben is a feszültség gócpontja marad, a harcok, ha nem is nagy intenzitással, de folytatódhatnak, és a csempészés szürke területévé válik, illetve bizonyos mértékig már ma is az – emlegeti a keserű múltat, közelmúltat és vázolja a szomorú jövőt.

Az elemzők is ezt a variációt tartják a legvalószínűbbnek: a vég nélküli tárgyalások közben a marionett-vezetők Moszkva parancsait követik, és a küzdelem folytatódik, de már gerillaharcok formájában, mégis sok áldozattal és a sajtó kizárásával. A lakosság elégedetlensége tovább nő, és a terület végleg szürke zónává válik, ahol virágzik a fegyver-, a kábítószer- és az embercsempészet. Mindeközben Oroszország bármelyik pillanatban újramezheteti a háborút Ukrajnával – ezért szükség van ütközőállamokra. A konfliktus hosszú évekre elhúzódhat, és Ukrajnát ugyanúgy kimerítheti, mint Oroszországot.

ŐRSÉGBEN SZLAVJANSZKBAN

A reguláris ukrán hadsereg ellen sok helyütt gyengén felszerelt, de lelkes önkéntesek harcolnak (jobbra)

FOTÓ: JURIJ SZEGIRIOV - RG

FOTÓ: ISTOCKPHOTO

Epilógus

„Az utóbbi napokban (2016. április eleje) egyre erősebb támadások érik a DNK-t” – állítja Eduárd Baszurin, a „népköztársaság” hadügyminiszter-helyettese. Az ukrán haderő minden irányból és mindenre lő, legyen bár katonai vagy akár polgári objektum. Mivel a jelentések igen pontos számadatokat tartalmaznak az ukrán haderő létszámáról, az alkalmazott fegyvernemekről, a támadások pontos helyeiről és körülményeiről, Baszurin beszámolója meggyőzően hat:

– Felderítőink szerint az ukrán fél igen komoly erőket összpontosít a határ három pontján. Az élőerő, illetve a különböző fegyverek mellett jelentős lőszer- és üzemanyagkészletet szállítanak a helyszínekre, ami arra enged következtetni, hogy a közeljövőben három irányból igyekeznek megtámadni a DNK-t. Ezek a donyecki, a mariupoli, valamint a gorlovkai vonalak mentén várhatóak. Időközben megérkeztek a helyszínekre az ukrán elitkommandósok, a „Szepcnaz” alakulatai is. Fegyveres erőink mindezt nem nézik tétlenül, és Avgyjejevka alatt jelenleg is forr az ukrán pokol. Ügynökeink adatai szerint március eleje óta 204 ukrán katona esett el a harcokban – és legalább 318 sebesült meg. ☺

SPORTSZERŰ VISZÁLY?

Kijevvel ellentétben Moszkva és az európai nagyhatalmak választásokat akarnak a térségben. A Sahtar Donyeck stadionja, a Donbasz Aréna sértetlen – nem utolsósorban a csapat dűsgazdag tulajdonosa, Rinat Ahmetov személyének köszönhetően. . . Az üres aréna épp humanitárius központként működik, a csapat 2014-től a nyugat-ukrajnai Lvivbe tette át székhelyét